

0. ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΔΗ

0.1. Ερωτήσεις συνδυασμού αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

0.1.1. Να επιβεβαιώσετε ή να απορρίψετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ισχυρισμών και να διορθώσετε εκείνους που θεωρείτε λανθασμένους.

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
α) Ο βιογράφος είναι υποχρεωμένος να παραθέτει όλα τα στοιχεία που διαθέτει σχετικά με τη ζωή και το έργο του προσώπου που παρουσιάζει.	☐	☐
β) Όλες οι γλωσσικές ποικιλίες είναι κατάλληλες για τα διάφορα βιογραφικά είδη.	☐	☐
γ) Οι βιογραφίες αποτελούν ένα είδος αφήγησης.	☐	☐
δ) Ένας θεατρικός συγγραφέας μπορεί να παρουσιάζει στοιχεία της δικής του ζωής μέσα από έναν ήρωά του.	☐	☐
ε) Μια συστατική επιστολή μπορεί να έχει τον ίδιο πρακτικό σκοπό με ένα βιογραφικό σημείωμα.	☐	☐
στ) Όλες οι βιογραφίες έχουν ένα στόχο: να παρουσιάσουν τις θετικές πλευρές του βιογραφούμενου.		

Διόρθωση:

.....
.....

0.1.2. Να προσδιορίσετε το βιογραφικό είδος στο οποίο ανήκει καθένα από τα ακόλουθα αποσπάσματα, αντιστοιχίζοντας τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β και σημειώνοντας την επιλογή σας στο κενό διάστημα που υπάρχει μπροστά από κάθε απόσπασμα της στήλης Α (ένα στοιχείο της στήλης Β περισεύει). Να δικαιολογήσετε τις επιλογές σας.

A	B
---	---

<p>_ Α) <i>Χιροσίμα, 6 Αυγούστου 1945</i> Ξαφνικά μια εκτυφλωτική λάμψη μ' έκανε να τιναχτώ, το σπίτι μπροστά μας άρχισε να τρέμει και σε μερικά λεπτά σωριαζόταν σε ερείπια μέσα σ' ένα σύννεφο από σκόνη</p>	<p>1. Μυθιστόρημα με αυτοβιογραφικά στοιχεία</p>
<p>_ Β) <i>Άμα είδαν αυτό το μαύρο πέλαγος ν' ανεβαίνει ολοένα σαν φουσκοθαλασσιά, τα παλληκάρια του Παπαφλέσσα φοβήθηκαν.</i> <i>-Εσείς έχετε άλογα- άρχισαν να μουρμουρίζουν- τα καβαλάτε ύστερα και φεύγετε!</i> <i>Μόλις άκουσε τέτοιο λόγο ο Παπαφλέσσας, κράζει αμέσως το γραμματικό του και του λέει....</i></p>	<p>2. Βιογραφία 3. Απομνημονεύματα</p>
<p>_ Γ) <i>Έκατ'ζα να φάγω ψωμί. Ήρθαν τέσσεροι αξιωματικοί Γάλλοι... Εκράτησα τους αξιωματικούς και φάγαμεν μαζί. Μου λένε: «Είστε πολλά ολίγοι και αυτηνοί πολλοί, οι Τούρκοι, και ταχτικοί·κι αυτήνη η θέση είναι αδύνατη. Έχει κανόνια ο Μπραίμης και δεν θα βαστάζετε..</i></p>	<p>4. Ημερολόγιο</p>
<p>_ Δ) <i>Κι ενώ ο πατέρας μου με βουρκωμένα μάτια, αναπολούσε νοσταλγικά τους παλιούς καιρούς, εγώ, που δεν μπορούσα να τον παρακολουθήσω στους συλλογισμούς του, κοίταζα το χορταριασμένο αλώνι, και πήγαινε ο νους μου στα παιδιά μου, στην τάξη μου. Όλος ο τόπος μέσα και γύρω στο αλώνι πλημμυρούσε βλάστηση. Παπαρούνες όσες θέλεις και μαργαρίτες άσπρες και κίτρινες.</i></p>	<p>5. Επιστολή με αυτοβιογραφικά στοιχεία 6. Μυθιστορηματική βιογραφία</p>
<p>_ Ε) <i>Είναι στιγμές που σας νοσταλγώ με λαχτάρα, που θα 'θελα να περάσω μαζί σας λίγον καιρό. Η πατρίδα μου, ο όμορφος τόπος που είδα το φως, στέκει πάντα στη σκέψη μου το ίδιο λαγαρά και ξεκάθαρα, όπως όταν σας άφησα. Δυστυχώς ένας φθονερός δαίμονας, η κακή μου υγεία, ήρθε να μου χαλάσει τα σχέδια.</i></p>	

(Το Α' απόσπασμα είναι από το *Ημερολόγιο της Χιροσίμα* του Μισιχίκο Κασίγια, Ιστορία Γ' Λυκείου, Ο.Ε.Δ.Β., σ. 264. Το Β' είναι από τα *Ματωμένα Ράσα* του Σ. Μελά, εκδ. Μπίρη, Αθήνα 1975, σ. 123. Το Γ' από τα Κ.Ν.Α. Γ' Γυμνασίου, Ο.Ε.Δ.Β., σ. 95. Το Δ' από το *Γ' Χριστιανικό Παρθεναγωγείον* της Έλλης Αλεξίου, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1978, σ. 117. Τέλος, το Ε' είναι απόσπασμα από το βιβλίο *Βίος του Μπετόβεν*, του R. Rolland, εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 1944, σ. 111.)

0.2. Ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου

0.2.1. Να αναγνωρίσετε το είδος του κειμένου στο οποίο ανήκουν τα ακόλουθα αποσπάσματα, βρίσκοντας τις αντιστοιχίες ανάμεσα στα στοιχεία της στήλης Α και σ' εκείνα της στήλης Β (ένα είδος περισσεύει) και σημειώνοντας τις επιλογές σας στα κενά δίπλα στα κεφαλαία γράμματα αρίθμησης των αποσπασμάτων. Έπειτα να διαβαθμίσετε τα κείμενα ανάλογα με τον βαθμό της «λογοτεχνικότητάς» τους, αρχίζοντας από εκείνο με τον ελάχιστο βαθμό.

Α	Β
<p>Α -- <i>Κατά το διάστημα 1993-1997 εργάστηκα ως προγραμματιστής Η/Υ σε ιδιωτικό διαγνωστικό κέντρο. Από τότε μέχρι σήμερα εργάζομαι με μερική απασχόληση σε εκδοτικό οίκο, ενώ παράλληλα σπουδάζω Αγγλικά και Γαλλικά.</i></p> <p>Β -- <i>Έπεσε ξανά το βράδυ και η Πόλη βυθίστηκε μέσα στη γαλήνη. Γαλήνη που ταραζόταν πότε πότε από μίαν αστραπή και μια βροντή, που πρόδιναν ότι το θηρίο ζούσε πάντα, ότι πάντα την πολιορκούσε, ότι πάντα γύρευε τον αφανισμό της.</i></p> <p>Γ -- <i>Κι όσα σημειώνω τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρνω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκιον. Δια κείνο έμαθα γράμματα εις τα γεράματα και κάνω αυτό το γράψιμο το απελέκητο, ότι δεν είχα τον τρόπον όντας παιδί να σπουδάζω.</i></p> <p>Δ -- <i>Τρίτη 8 Μάη</i> <i>Σήμερα η μέρα που τελείωσε ο πόλεμος... Δεν έχω κανένα αίσθημα το μόνο που με συγκίνησε το πρωί, κοιτάζοντας το δρόμο από το παράθυρο του σπιτιού μου, ένας τυφλός παίζοντας στη φουσαρμόνικά του τον Ύμνο, καθώς προχωρούσε σέρνοντας τα πόδια του.</i></p>	<p>α) Ημερολόγιο</p> <p>β) Απομνημονεύματα</p> <p>γ) Συστατική επιστολή</p> <p>δ) Μυθιστορηματική βιογραφία</p> <p>ε) Αυτοβιογραφικό σημείωμα</p>

Διαβάθμιση

(Το απόσπασμα Β προέρχεται από το βιβλίο του Κ. Κυριαζή *Κωνσταντίνος Παλαιολόγος*, εκδ. Εστίας, Αθήνα 1991, σ. 179, το απόσπασμα Γ από τα απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη και το Δ από τις *Μέρες Ε'* του Γιώργου Σεφέρη, Ίκαρος, Αθήνα 1986, σ. 16.)

- 0.2.2.** Να συμπληρώσετε τον ακόλουθο πίνακα κατατάσσοντας τα βιογραφικά είδη που αναφέρονται στη σελίδα 71 του σχολικού σας εγχειριδίου, με κριτήρια:
- τον ρόλο του συγγραφέα στα γεγονότα της αφήγησης (μετέχει - δεν μετέχει στα γεγονότα),
 - το αφηγηματικό τους περιεχόμενο (μόνο πραγματικά - πραγματικά και φανταστικά γεγονότα).

ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	Ο ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ:	ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΕΙΔΗ
Πραγματικά γεγονότα	Μετέχει στα γεγονότα της αφήγησης	
Πραγματικά γεγονότα	Δεν μετέχει στα γεγονότα της αφήγησης	
Πραγματικά και φανταστικά γεγονότα	Μετέχει στα γεγονότα της αφήγησης	
Πραγματικά και φανταστικά γεγονότα	Δεν μετέχει στα γεγονότα της αφήγησης	

0.2.3. Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β, σημειώνοντας τις επιλογές σας στην παύλα μπροστά από κάθε βιογραφικό είδος της στήλης Α (περισεύουν τρία στοιχεία της στήλης Β).

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΙΔΟΣ	ΒΑΣΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ
<ul style="list-style-type: none"> - Συστατική επιστολή - Ημερολόγιο - Απομνημονεύματα - Μυθιστορηματική βιογραφία 	<ul style="list-style-type: none"> α) Να διδάξει, παρουσιάζοντας πρότυπα, υποδείγματα συμπεριφοράς. β) Να τέρψει αισθητικά, συνδυάζοντας τη λογοτεχνικότητα με την ιστορία. γ) Να παρουσιάσει τον απολογισμό της δράσης ενός ατόμου. δ) Να βεβαιώσει αν ένα πρόσωπο διαθέτει ή όχι τα απαιτούμενα προσόντα για το σκοπό που επιδιώκει. ε) Να εκφράσει τεκμηριωμένα το θαυμασμό του συγγραφέα προς το πρόσωπο που παρουσιάζει. στ) Να πληροφορήσει συνοπτικά για τη ζωή και το έργο ενός προσώπου. ζ) Να διασώσει στη μνήμη του συντάκτη του σημαντικά προσωπικά γεγονότα, αλλά και γεγονότα ευρύτερου ενδιαφέροντος.

0.2.4. Να βρείτε σε ποιο βιογραφικό είδος ανήκουν τα παρακάτω αποσπάσματα και ποιο σκοπό υπηρετούν, αντιστοιχίζοντας τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β και Γ και γράφοντας τις επιλογές σας στα δύο κενά διαστήματα μπροστά από κάθε δεδομένο της στήλης Α. (Δύο στοιχεία στη στήλη Β και δύο στη στήλη Γ περισσεύουν.)

Α	Β	Γ
ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΙΔΟΣ	ΣΚΟΠΟΣ
<p>-- Α) <i>Σάββατο, 5 Δεκεμβρίου 1920</i> Έγινε το δημοψήφισμα με μόνους ελεγκτές τους κυβερνητικούς και έρχεται αύριο ο βασιλιάς Κωνσταντίνος... Εδώ στις Αθήνας μαζιλάρωσαν στο θέατρο έναν ανάπηρο, γιατί δεν σηκώθηκε αρκετά γρήγορα, όταν έπαιζαν το Γιο του Αετού. Σημειώτεον πως ο ανάπηρος αυτός είχε κομμένο το ένα πόδι ως απάνω.</p> <p>- Β) <i>Στα πενήντα ένα του χρόνια, ο θεληματικός θρακιώτης έμπορος [Δανιηλόπουλος] ήταν πρόσφυγας για έβδομη φορά. Είχε χάσει, παιδί ακόμα, την πατρίδα του και την περιουσία του. Είχε αλλάξει δύο υπηκοότητες και δεκατρία επαγγέλματα. Είχε ζήσει τη θύελλα της ρωσικής επανάστασης, είχε επιζήσει δύο αυτοκρατοριών που κατέρρευσαν, δύο παγκοσμίων πολέμων κι ενός κομμουνιστικού καθεστώτος. Οι δυσκολίες δεν τον τρώμαζαν. Δεν τον τρώμαζαν ποτέ. Είχε εμπιστοσύνη στα χέρια του, στο μυαλό του, στην πείρα του.</i></p> <p>-- Γ) <i>Έτυχε να επισκεφτώ ένα μικρότερο χωριό κι εκεί συνάντησα μερικές γυναίκες με πολύ βρώμικα φορέματα. Παρακάλεσα τη γυναίκα μου να τις ρωτήσει γιατί δεν ζέπλεναν τα ρούχα τους. Μια απ' αυτές</i></p>	<p>1. Αυτοβιογραφία</p> <p>2. Βιογραφικό σημείωμα</p> <p>3. Ημερολόγιο</p> <p>4. Βιογραφία</p>	<p>α) Να διατηρήσει στην προσωπική μνήμη σημαντικά καθημερινά γεγονότα που έχουν και εθνικό ενδιαφέρον.</p> <p>β) Να αποδώσει ανάγλυφα τη ζωή και τη δράση του βιογραφούμενου προσώπου, χρησιμοποιώντας κοντά στα πραγματικά και φανταστικά γεγονότα.</p> <p>γ) Να αναφέρει ο συντάκτης του με συντομία και σαφήνεια βασικά στοιχεία της δικής του ζωής και του έργου του.</p>

<p>οδήγησε τη σύζυγό μου στην καλύβα της και της είπε: «Κοίταξε, δεν έχω ούτε ντουλάπια, ούτε σεντούκια για να φυλάω τα φορέματα. Το σαρί που φοράω είναι το μοναδικό που έχω, και πώς μπορώ να το πλύνω; Πες στο Μαχάτμα Γκάντι να μου δώσει ένα άλλο και σου υπόσχομαι να πλένομαι και να φορώ πάντα καθαρά φορέματα». Δυστυχώς η περίπτωση αυτή δεν αποτελούσε εξαίρεση, αλλά ήταν πολύ κοινή σε κάθε ινδικό χωριό. Χιλιάδες ινδών ζουν σε καλύβες χωρίς κανένα έπιπλο και δεν έχουν ούτε ένα φόρεμα ν' αλλάζουν.</p> <p>- - Δ) Τον Οκτώβρη έρχεται ο βαρόνος Πιερ ντε Κουμπερτέν. Οι πρώτοι Ολυμπιακοί Αγώνες θα γίνουν σε δυο χρόνια- ο βαρόνος είναι ανήσυχος: είναι η Ελλάδα έτοιμη; Μπορεί να αναλάβει την ευθύνη; Ύστερα το βλέμμα του Κουμπερτέν πέφτει στο τηλέφωνο που υπάρχει πάνω στο γραφείο του Τρικούπη.</p> <p>- Έχετε τηλέφωνα στην Ελλάδα; λέει ξαφνιασμένος. Ο Τρικούπης χαμογελά:</p> <p>- Απ' εδώ και δύο χρόνια, λέει.</p> <p>Ο Κουμπερτέν αναπνέει μ' ανακούφιση.</p> <p>- Ραντεβού, λοιπόν, στην Ολυμπιάδα του 1896 κύριε πρόεδρε!</p>	<p>5. Μυθιστορηματική βιογραφία</p> <p>6. Αυτοβιογραφικό σημείωμα</p>	<p>δ) Να παράσχει μια συνοπτική πληρο-φόρηση για τη ζωή και το έργο ενός προσώπου σε ύφος τυπικό και επίσημο.</p> <p>ε) Να αναφερθεί επιλεκτικά ο συγγραφέας σε σημαντικά γεγονότα της προσωπικής του ζωής, αποκαλύπτοντας συγχρόνως τα συναισθήματα και τις σκέψεις του γι' αυτά.</p> <p>στ) Να εκφράσει ο συγγραφέας το θαυμασμό του για ένα πρόσωπο, αναφέροντας χαρακτηριστικά γεγονότα της ζωής του προσώπου αυτού.</p>
--	---	--

(Το πρώτο απόσπασμα, επιλεγμένα χωρία, προέρχεται από το Αρχείο της Π. Δέλτα, *Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος. Ημερολόγιο- Αναμνήσεις- Μαρτυρίες- Αλληλογραφία*, επιμέλεια Π. Α. Ζάννας, εκδ. Ερμής, Αθήνα 1983, σ. 73-75. Το δεύτερο απόσπασμα από το βιβλίο της Μαριάννας Κορομηλά, *Ευτυχισμένος που έκανε το ταξίδι του Οδυσσέα*, εκδ. Πολιτιστική Εταιρεία Πανόραμα, Αθήνα 1988, σ. 222. Το τρίτο απόσπασμα από το βιβλίο του Γκάντι, *Αυτοβιογραφία*, εκδ. Ιάμβλιχος, Αθήνα 1997, σ. 230. Το τέταρτο απόσπασμα, επιλεγμένα χωρία, από το βιβλίο του Φρέντυ Γερμανού, *Γυναίκα από βελούδο*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1999, σσ. 229-230.)

0.2.5. Να δηλώσετε σε ποιο βιογραφικό είδος ανήκουν τα παρακάτω αποσπάσματα, αντιστοιχίζοντας τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β (τρία στοιχεία στη στήλη Β περισσεύουν).

A	B
1. Νέζερ Χριστόφορος (1889-1970). Ηθοποιός. Πρωταγωνιστής του Εθνικού Θεάτρου. Διακρίθηκε ιδιαίτερα στην ερμηνεία κλασικών κωμωδιών.	α) Βιογραφία
2. Εργάστηκα επί πέντε χρόνια στην εφημερίδα ως λινοτόπης και άλλα δύο ως δημοσιογράφος κοντά στον Χρίστο Φιλιππόπουλο.	β) Συναξάρι
3. Το καλοκαίρι του 1890 πηγαίνει στη Σκιάθο, όπου ξαναβρίσκει τις παλιές αγάπες, τα προσκυνητάρια των παιδικών αναμνήσεων, και μαζεύει υλικό. Στα 1894, τον Απρίλη, ξαναπηγαίνει άρρωστος.	γ) Βιογραφικό σημείωμα
4. Τη ΙΑ' (11 ^η) του μηνός Μαρτίου, μνήμη του Αγίου Πατρός ημών Σωφρονίου, Αρχιεπισκόπου Ιεροσολύμων. Σωφρόνιος ο εν Αγίοις Πατήρ ημών εγεννήθη εις την Δαμασκόν περί το έτος φπ' (580) από Χριστού υπό γονέων ευσεβών...	δ) Μυθιστορηματική βιογραφία
5. Η γλωσσομάθειά του, σε συνδυασμό με την ευφράδεια αλλά και τη νηφαλιότητα του χαρακτήρα του, τον καθιστούν ιδιαίτερα κατάλληλο για δημόσιες σχέσεις και, γενικά, για επικοινωνία με το κοινό.	ε) Συστατική επιστολή
6. Τη διαδρομή από το Τσάγεζι προς τα Στενά της Πέτρας είχαμε την υποχρέωση να την κάνουμε σε 24 ώρες και με φόρτο τουλάχιστον 30 οκάδων. Κουβα-λούσαμε στην πλάτη 2 χειροβομβίδες, τη μια μιας οκάς και την άλλη δύο οκάδων, κατάλληλες για ανατί-ναξι δημοσίων έργων, επιπλέον 350 φουσίγια, εφεδρι-κές τροφές 3 ημερών, καθώς και το ρουχισμό μας.	στ) Ημερολόγιο
	ζ) Αυτοβιογραφία
	η) Απομνημονεύματα
	θ) Αυτοβιογραφικό σημείωμα

Αντιστοίχιση:

(Το 1ο απόσπασμα προέρχεται από το Επίτομον Πάπυρος-Λαρούς, εκδ. Πάπυρος, Αθήνα 1972, σ. 649. Το 3ο από τα «Απαντα» του Α. Παπαδιαμάντη, εκδ. Γιοβάνη, Αθήνα 1965, τ.Α', σ. λε' της εισαγωγής του Γ. Βαλέτα. Το 4ο από το Μέγα Συναξαριστή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, τ. Β, Αθήνα 1979, σ. 214 και το 6ο από το Μακεδονικός αγών- Απομνημονεύματα, εκδ. Ι.Μ.Χ.Α., Θεσσαλονίκη 1984.)

1. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΙΚΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

1.1. Ερώτηση συνδυασμού σύντομης απάντησης και ελεύθερης ανάπτυξης

Τα ακόλουθα αποσπάσματα είναι από το μυθιστόρημα της Διδώς Σωτηρίου «Οι Επισκέπτες», στο οποίο η συγγραφέας αφηγείται τη ζωή της Ελισάβετ Μουτζάν-Μαρτινέγκου.

A. Κάθε απόσπασμα μπορεί να είναι για σας ενδιαφέρον, επειδή:

- α) αποκρυσταλλογραφείτε μια ανθρώπινη προσωπικότητα,
- β) αποκτάτε πραγματολογική γνώση της εποχής,
- γ) ικανοποιείτε την περιέργειά σας,
- δ) ανακαλύπτετε γενικότερα τον άνθρωπο, το συνάνθρωπό σας.

Να δικαιολογήσετε τις απαντήσεις σας

B. Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που διαβάσατε να ετοιμάσετε την προφορική σας εισήγηση (προσχεδιασμένος προφορικός λόγος) προς τους συμμαθητές σας, στην οποία με σύγκριση και αντίθεση παρουσιάζετε την κοινωνική θέση της γυναίκας άλλοτε και σήμερα.

A) *Πόσο θα ήθελα να ξαναζούσα, της είπε. Να γινόμουν εσύ. Να πετούσα από το κορμί μου τούτα τα παλαιικά, ασφυχτικά ρούχα της δουλείας, να φόραγα τζην, ν' αποχτούσα μια νέα αντίληψη ζωής. Ν' αγωνίζομαι για ιδανικά με τα νιάτα της γενιάς σου. Να σπουδάζω σε πανεπιστήμια, να διαβάζω όσο θέλω, να γράφω έργα θεατρικά, μυθιστορήματα. Εγώ, όταν ζούσα, ήμουν φιμωμένη. Ήθελα να μιλήσω και μου κλείναν το στόμα. Ήθελα να σκεφτώ και μου νέκρωναν τον εγκέφαλο. Ήθελα να δράσω και με δέναν χειροπόδαρο.*

Δικαιολόγηση

B) *Μέσα στη θλιβερή εκείνη φυλακή δεν άκουγες άλλο από αναστεναγμούς και δάκρυα. Κι όταν γύριζε ο πατέρας ποτέ του δεν εύρισκε να πει έναν καλό λόγο, πάντα διαταγές, σκέτες διαταγές κι απαγορεύσεις. Και ο θεός μου και ο αδελφός μου κανείς δε λογάριαζε τις γυναίκες σαν ανθρώπινα όντα. Δεν καταδέχονταν να συζητούν μαζί μας, δεν μας ενημέρωναν ποτέ για το τι σχεδίαζαν, πώς σκέπτονταν, τι εντυπώσεις είχαν από τα ταξίδια τους από τη ζωή την πολυτάραχη του νησιού μας. Ιδιαίτερα ο πατέρας μου, που σαν*

πολιτικός βρισκόταν στο επίκεντρο των γεγονότων. Για να είμαι ειλικρινής δεν ξέρω αν θα μου άρεσε ν' ακούω το βίο και την πολιτεία του.

Δικαιολόγηση

Γ) *Από μικρό παιδί ένιωθα μια φλόγα να με καίει. Ήθελα να εκφραστώ, να γράψω. Πώς όμως; Γράμματα δεν ήξερα. Ως τα οχτώ μου χρόνια, όπως σου είπα, αγνοούσα κι αυτό το αλφάβητο. Κανείς από τους υπεύθυνους για την αγωγή μου δεν είχε τη διάθεση να ικανοποιήσει τη λαχτάρα που ένιωθα για τα γράμματα. Παρακάλεσα κάποτε την άλλη φυλακισμένη, τη μητέρα μου, να μου δείξει αυτή τα λίγα γραμματάκια που ήξερε. Η καημενούλα έκανε προσπάθεια ν' ανταποκριθεί. Αρχισε από το «Άγιος ο θεός, άγιος ισχυρός...». Αυτό το ελάχιστο που μπόρεσε να μου δώσει το άρπαξα, και από τότε μόνη μου επιδόθηκα με το ζήλο εφευρέτη, γιατί πραγματικά εφεύρισκα όσα εκείνη δεν ήξερε να μου εξηγήσει. Αυτό ήταν το πρώτο μου ξεκίνημα μια και ο πατέρας μου και ο αδελφός μου που είχαν φοιτήσει στα μεγαλύτερα κολλέγια και πανεπιστήμια της Ευρώπης ούτε ήθελαν ούτε καταδέχονταν ν' ασχοληθούν με τη μόρφωση ενός κοριτσιού. Τους φαινόταν ανήκουστο και επιζήμιο να γυρεύει γράμματα ένα κορίτσι. Έτσι τα διαβάσματα γίνονταν κρυφά σα να έκανα κάποια κακή πράξη.*

Δικαιολόγηση

Δ) *Αυτή η τόσο θερμή προσήλωσή μου στο διάβασμα φυσικό ήταν να με κάνει να παραμελώ το μισητό εργόχειρο, πράγμα που δυσαρέστησε τη μητέρα και τη γιαγιά μου. Πού ακούστηκε κορίτσι να παρατάει το εργόχειρο για διαβάσματα! Όσο όμως εκείνες μ' εμπόδιζαν, τόσο φούντωνε μέσα μου η φλόγα για μάθηση. Ήθελα να τους πω, τι κατάλαβαν αυτές που έμειναν τυφλές μέσα στο μαύρο σκοτάδι της αμάθειας. Μα πού να το αποτολμήσω... Εδώ δεν είπα κάτι πολύ πιο ανεκτό, «αφού δε μου φέρνετε δάσκαλο, αφήστε με τουλάχιστον να μελετάω μια δυο ώρες μοναχή μου».*

Δικαιολόγηση.....

Ε) *Αυτά ήταν τα πρώτα και τελευταία λόγια που προλάβαμε ν' ανταλλάξουμε... Δεν ξέρω τι είναι ερωτική ευτυχία, μα νομίζω εκείνο το πρωί την είχα*

πλησιάσει. Όλο το απόγευμα και τη νύχτα μάτι δεν έκλεισα. Έκανα τα πιο τρελά όνειρα της ζωής μου, ακόμα και να φύγω μαζί του. Είχα την ελπίδα πως θα τον ξανάβλεπα για λίγες ακόμα μέρες. Όμως δεν εφάνηκε. Κι ούτε ποτέ τον ξανάειδα.

Δικαιολόγηση

(Όλα τα αποσπάσματα, ελαφρώς συντομευμένα, προέρχονται από το βιβλίο της Διδώς Σωτηρίου *Οι Επισκέπτες*, εκδ. Κέδρος, Αθήνα 1982, σσ. 55, 60, 65, 67, 86 αντιστοίχως.)

1.2. Ερώτηση σύντομης απάντησης

Αφού διαβάσετε προσεκτικά τα ακόλουθα αποσπάσματα

- α) να δηλώσετε το βιογραφικό είδος (βιογραφία ή μυθιστορηματική βιογραφία) στο οποίο ανήκει το κάθε απόσπασμα,
- β) να προσδιορίσετε τα κριτήρια με βάση τα οποία εντάξατε κάθε απόσπασμα στο συγκεκριμένο βιογραφικό είδος,
- γ) με βάση τις παρατηρήσεις σας να συγκρίνετε τα δύο βιογραφικά είδη ως προς
 - i) το είδος του αφηγητή (μετέχει ή όχι στα αφηγούμενα γεγονότα) και την οπτική γωνία της αφήγησης (εσωτερική- μηδενική),
 - ii) τις προθέσεις των συγγραφέων των αποσπασμάτων αυτών (π.χ. να εκφράσουν θαυμασμό),
 - iii) τη γλωσσική ποικιλία που χρησιμοποιείται στα δύο βιογραφικά είδη.

A.

Η σύναξη των πιστών διαλυόταν. Ο Φίλιππος επωφελήθηκε για να πάει κοντά της. Το βλέμμα του ήταν θερμό, η φωνή του λαχανιαστή.

- Το όνομά σου θυμίζει τη μυρτιά, που συμβολίζει την ομορφιά και τη νιότη, με τα πάντα πράσινα φύλλα της, τα λεπτά της άνθη και το γλυκό της άρωμα... Μόνο το χρυσάφι είναι αντάξιό σου, αφού είσαι γόνος του βασιλικού οίκου της Ηπείρου.

Και πρόσθεσε χωρίς περιστροφές

- Θέλεις να γίνεις μια μέρα βασίλισσα της Μακεδονίας;

Υστερα, σίγουρος για τον εαυτό του, συνέχισε:

- Θ' αρραβωνιαστούμε εδώ, στη Σαμοθράκη, όπως ο Κάδμος με την Αρμονία, και μετά θα σε πάω στο παλάτι μου στην Πέλλα. Σύμφωνα με το έθιμο, θ' αλλάξεις όνομα ... και ζωή.

Η φωνή του γλύκανε ξαφνικά.

- Το βρήκα! Θα έχεις ένα όνομα που καμιά δεν το 'χε πριν από σένα, όνομα που θα το δημιουργήσω ειδικά για να σε τιμήσω... και θα 'ναι αντάξιο μιας βασίλισσας!

Ανασηκώθηκε και ανήγγειλε επίσημα:

- Στο εξής, θα ονομάζεσαι Ολυμπιάδα, «αυτή που κατοικεί στον Όλυμπο». Το θεϊκό σου παράστημα, τα σμαραγδένια μάτια σου, η λιονταρίσια χαιτή... Ακριβώς στα μέτρα σου! Ελπίζω πως θα με δεχτείς δίπλα σου, όπως πρέπει σ' ένα θεό!

(Daniele Calvo Platero, *Ολυμπιάδα, Η μητέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου*, εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα 1991, αποσπάσματα από τις σελίδες 125-127.)

B.

Η μεταπολεμική Ελλάδα υποδέχτηκε στο Λαύριο τους ρουμανοπρόσφυγες. Ο καταυλισμός είχε μόλις ετοιμαστεί. Μια σκηνή με τρία στρατιωτικά ράντζα περίμενε την τετραμελή οικογένεια του [Δανιηλόπουλου].

... Μόλις έβαλε ο Γιάνκος Δανιηλόπουλος την οικογένειά του στο σπίτι, αρχές του '51, έφυγε για την Αθήνα να βρει δουλειά. Στο Λαύριο ανέλαβε η Ελένη, [η γυναίκα του]. Έπρεπε να φροντίζει κάθε μέρα για το νερό του σπιτιού κάνοντας ουρά στη βρύση, για το φαγητό της οικογένειας, κάνοντας ουρά στη διανομή του συσσιτίου, έπρεπε να πηγαίνει τη Χριστίνα στο σχολείο και να παρακολουθεί το Δεσποινάκι. Δυσκολίες, παιδικές αρρώστιες και κρύο. Πολύ κρύο. Πρώτη φορά έμενε μόνη της η Ελένη κι αποφάσισε να αντιδράσει στη μιζέρια με όλες τις δυνάμεις της...

Όταν γύρισε ο Γιάνκος βρήκε ένα νοικοκυριό απίστευτο. Με ψευτοπράγματα η Ελένη είχε ξαναστήσει το σπίτι.

(Μαριάννα Κορομηλά, *Ευτυχισμένος που έκανε το ταξίδι του Οδυσσέα*, εκδ. Πολιτιστική Εταιρεία «Πανόραμα», Αθήνα 1988, αποσπάσματα από τις σελίδες 223-224)

Γ.

Περνούσαν οι άρχοντες, προσκυνούσαν, φιλούσαν τα γόνατα του Φωκά, έλεγαν το «εις πολλούς και αγαθούς χρόνους» και η Θεοφανώ που καθόταν

ακίνητη, ντυμένη μωβ χιτώνα πάνω από το μαύρο φόρεμά της, όπως ταίριαζε στο πρόσφατο πένθος της, κρατώντας στα χέρια της χρυσό κλαδί με μεγάλες μαργαρίτες, προσπαθούσε να κρατήσει τη σοβαρότητά της γιατί έτσι όπως ήταν ντυμένος ο Φωκάς, με το στέμμα και τα χρυσά του ρούχα, έμοιαζε περισσότερο παρά ποτέ, όπως πίστευε, με το αγρίμι που τον παρομοίαζε: την αρκούδα...

Τον κοιτούσε η Θεοφανώ και τα μάτια της σπίθιζαν λάμπες γεμάτες ειρωνεία. Γελούσαν τα μάτια της, όμως το κορμί της ήταν ακίνητο σαν να 'ταν πέτρινο και το πρόσωπό της ολότελα ανέκφραστο, όπως το επέβαλλε η εθιμοτυπία, και μόνον όταν ο γιος της ο Βασίλειος που καθόταν δίπλα της ακίνητος, μουρμούρισε: «Κι εγώ θα γίνω Αυτοκράτορας, και μένα θα με ζητωκραυγάσει ο κόσμος», δεν μπόρεσε να κρύψει το χαμόγελο της μάνας που χαίρεται σαν ακούει το παιδί της να μιλάει για το μέλλον του και τις φιλοδοξίες του που είναι πάντοτε μεγάλες. Ψευτοχαμογέλασε και γύρισε στον Κωνσταντίνο που καθόταν αριστερά της. Είχε κουραστεί και με κόπο προσπαθούσε να κρατήσει ακίνητο το σωματάκι του.

(Κ. Δ. Κυριαζή, *Θεοφανώ*, εκδ. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1966, σ. 367, ελαφρά διασκευή)

1.3. Ερώτηση συνδυασμού αντικειμενικού τύπου και σύντομης απάντησης

Στα ακόλουθα αποσπάσματα ο Θουκυδίδης και ο Πλούταρχος σκιαγραφούν την προσωπικότητα και το έργο του Περικλή. Αφού τα διαβάσετε, να αναγνωρίσετε τον εκάστοτε σκοπό του συγγραφέα:

- α) να εκφράσει συγκρατημένο θαυμασμό,
- β) να δώσει αξιομνημόνευτο υλικό,
- γ) να προκαλέσει συγκίνηση,
- δ) να διδάξει.

Να σημειώσετε τις επιλογές σας στα αντίστοιχα πλαίσια και να τις δικαιολογήσετε.

A) *Ο Περικλής είχε αποκτήσει μεγάλη δύναμη με το προσωπικό του κύρος και τη διανοητική του ικανότητα και γιατί είχε αναδειχθεί ολοφάνερα ανώτερος από χρήματα.* □

(Θουκυδίδης Β, κεφ.65, παράγραφος 8)

Δικαιολόγηση

Β) Αντίθετα, ας θυμηθούμε το Ζήνωνα που, όταν άκουε πολλούς να χαρακτηρίζουν τη σοβαρότητα του Περικλή σαν μεγαλομανία και αλαζονεία, τους συμβούλευε να έχουν και αυτοί μια τέτοια μεγαλομανία, γιατί και η προσποίηση ακόμη μιας καλής διαγωγής γεννά σιγά σιγά και χωρίς να το καταλάβει κανείς, το ζήλο και τη συνήθεια του καλού. □

(Πλούταρχος, Βίοι Παράλληλοι, Περικλής, κεφ. 5 παρ. 3)

Δικαιολόγηση

Γ) Ο Περικλής όμως ήθελε και ο εργατικός λαός που δεν έπαιρνε μέρος στις εκστρατείες να μη στερείται και αυτός από κάθε χρηματική πρόσοδο ούτε όμως να την παίρνει μένοντας άνεργος και οκνηρός... Έτσι δημιούργησε έναν μεγάλο κύκλο εργασιών: ως πρώτα υλικά έπρεπε να χρησιμοποιούν λιθάρι, χαλκό, ελεφαντόδοντο, χρυσάφι, έβενο, ξύλο κυπαρισσιού και άλλα. Οι τεχνίτες που θα τα χρησιμοποιούσαν και θα τα κατεργάζονταν ήταν ξυλουργοί, γλύπτες χαλκουργοί, μαρμαράδες, επιχρυσωτές, ελεφαντουργοί, ζωγράφοι κοσμηματογράφοι, торνευτές. □

(Πλούταρχος, Βίοι Παράλληλοι, Περικλής, Κεφ. 12, παρ. 5 & 6)

Δικαιολόγηση

Δ) Και ποτέ δεν τον είδε κανείς να κλαίει ... ώσπου τέλος έχασε και το παιδί του, τον Πάραλο, το μόνο που του είχε απομείνει από τα γνήσια παιδιά του. Τότε λύγισε πια. Προσπαθούσε να συγκρατήσει το συνηθισμένο γαλήνιο ύφος του και να διατηρήσει την αξιοπρέπειά του, μα, όταν πλησίασε για να αποθέσει πάνω στο νεκρό παιδί του ένα στεφάνι και το αντίκρυσε, νικήθηκε από τη συμφορά: ξέσπασε σε λυγμούς και έχυσε άφθονα δάκρυα, πράγμα που δεν είχε κάνει ποτέ σε όλη του τη ζωή ως τότε. □

(Πλούταρχος, Βίοι Παράλληλοι, Κεφ. 36 παρ. 8-9)

Δικαιολόγηση